

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

УДК 341.1/8:341.215.2

БРАТКО ІРИНА ВАСИЛІВНА

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ
ДОПОМОГИ: СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Спеціальність 12.00.11 — міжнародне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Київ – 2011

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі міжнародного права Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі при Міністерстві фінансів України.

Наукові керівники: доктор юридичних наук, професор

ВИСОЦЬКИЙ Олександр Федорович,

Українська академія зовнішньої торгівлі,
професор кафедри міжнародного права;

доктор юридичних наук, професор,

ДМИТРИЄВ Анатолій Іванович,

Горлівський регіональний інститут

Відкритого міжнародного університету „Україна”,

проректор з наукової роботи,

завідувач кафедри правознавства.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор,

МУРАВЬОВ Віктор Іванович,

Інститут міжнародних відносин

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка,

завідувач кафедри порівняльного

і європейського права;

кандидат юридичних наук, доцент,

КИЇВЕЦЬ Олена Валеріївна,

Інститут законодавства Верховної Ради України,

завідувача відділом європейського права та

міжнародної інтеграції.

Захист відбудеться 14 березня 2011 р. о 12 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.001.10 в залі Вченої ради Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка за адресою: 04119, м. Київ, вул. Мельникова, 36/1.

З дисертацією можна ознайомитись у Науковій бібліотеці ім. М.Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка за адресою: 01601, м. Київ, вул. Володимирська, 58, к.12.

Автореферат розісланий 10 лютого 2011 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Медведєва М.О.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Розвиток міжнародних економічних відносин між країнами з різним рівнем економічного розвитку відбувається під впливом глобалізації економіки та світових інтеграційних процесів. Частиною цих відносин є відносини між донорами (міжнародними організаціями та індустріально розвиненими країнами) та країнами-реципієнтами, що реалізуються у сфері надання та використання міжнародної технічної допомоги. Міжнародна технічна допомога відіграє важливу роль як міжнародно-правовий інструмент впровадження сталого розвитку суспільства. Основним завданням такої допомоги стало забезпечення гармонійного розвитку міжнародної спільноти та сприяння позитивним економічним та соціальним перетворенням у країнах-реципієнтах.

Україна як країна-реципієнт завдяки міжнародній технічній допомозі має можливість отримувати передовий досвід індустріально розвинених країн та впроваджувати його при реформуванні своєї економіки, а також використовувати його при реалізації загальнодержавної програми європейської інтеграції.

Між Україною та донорами укладено більше ніж 50 міжнародних угод у сфері надання та використання міжнародної технічної допомоги. Практика багаторічного співробітництва України у цій сфері свідчить про необхідність формування нового підходу до розуміння ролі та суті міжнародної технічної допомоги при реалізації державної політики міжнародної інтеграції України, сталого економічного розвитку, забезпечення інтересів держави на зовнішньому ринку. Такий підхід узгоджується з положеннями Паризької декларації щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги 2005 року. Прийняття цього першого універсального міжнародного акта у сфері надання та використання міжнародної допомоги, підписаного 93 країнами світу, засвідчило прагнення держав та міжнародних організацій встановити єдині правила взаємодії між країнами з різним рівнем економічного розвитку та визначити права та обов'язки між ними задля забезпечення сталого розвитку міжнародної спільноти. Україна приєдналася до цієї декларації згідно з Указом Президента України від 19 квітня 2007 р. № 325 та спрямовує свою діяльність на виконання її положень.

Незважаючи на численність міжнародних угод у сфері надання та використання міжнародної технічної допомоги (далі - МТД), а також значної практичної діяльності, недослідженими залишаються ряд питань правового регулювання МТД, які пов'язані з необхідністю здійснення якісних перетворень у регулюванні міжнародно-правових відносин, що виникають у зв'язку з наданням та використанням міжнародної технічної допомоги. Саме це зумовлює актуальність досліджуваної теми.

Теоретичну основу дисертації склали праці вітчизняних і закордонних вчених, в яких аналізується правове регулювання

міжнародних відносин між країнами з різним рівнем економічного розвитку та особливості співробітництва між ними. Зокрема, широко залучались праці вітчизняних та російських фахівців у сфері міжнародного права (І. Арцибасов, М. Баймуратов, К. Бекашев, В. Буткевич, В. Василенко, Г. Вельямінов, В. Денисов, А. Дмитрієв, О. Задорожній, В. Звєков, В. Корєцький, М. Лазарєв, Д. Левін, І. Лукашук, М. Марченко, В. Муравйов, В. Нанівська, Т. Нешатаєва, К. Сандровський, І. Тодоров, Є. Усенко, В. Чолганська, С. Черниченко, В. Шумілов, Е. Хілтухін).

Серед зарубіжних авторів, які досліджують окремі питання надання та використання міжнародної допомоги, а також особливості правового регулювання міжнародних відносин у цій сфері, слід відмітити С. Брауна, П. Брюнела, З. Моравецького, З. Клепацького, С. Стоука, М. Робінсона Ж. Тускоза, Х.-А. Шреплера, В. Фрідмена. У дисертаційній роботі також використані праці вітчизняних вчених, які досліджують окремі питання у сфері міжнародної технічної допомоги, – О. Білорус, О. Гаєвська, О. Кучеренко, Л. Кістерський, Т. Липова, М. Михайлів, О. Шумило.

Віддаючи належне науковому доробку авторитетних дослідників, необхідно відзначити відсутність комплексного аналізу правового регулювання міжнародної технічної допомоги, отже ці питання потребують подальшого дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в рамках загальної теми „Актуальні проблеми сучасного міжнародного публічного права” (№ 0107U002992), яку розробляє кафедра міжнародного права Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі, та дослідження „Розроблення Стратегічного плану (концепції) розвитку зовнішньоекономічних відносин з Європейським Союзом, його державами-членами та іншими європейськими державами і стратегічними партнерами” (ДР№0106U011613), яке здійснено Українським державним університетом фінансів та міжнародної торгівлі на замовлення Міністерства економіки України.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи полягає у розкритті особливостей правового регулювання міжнародних відносин, пов'язаних з наданням та використанням міжнародної технічної допомоги.

Для досягнення зазначеної мети автором визначено наступні завдання:

- проаналізувати становлення та розвиток правового регулювання надання та використання МТД;
- з'ясувати зміст основних понять правового регулювання міжнародних відносин у сфері надання та використання МТД;
- розкрити суть поняття „міжнародна технічна допомога”;
- дослідити значення міжнародної технічної допомоги у впровадженні Концепції сталого розвитку;
- встановити місце інституту правового регулювання надання та використання міжнародної технічної допомоги у системі міжнародного

економічного права;

- окреслити принципи правового регулювання надання та використання міжнародної технічної допомоги;
- охарактеризувати розвиток правового регулювання відносин у сфері міжнародної технічної допомоги в рамках діяльності міжнародних організацій та Європейського Союзу;
- дослідити договірно-правове регулювання надання та використання міжнародної технічної допомоги, що надходить в Україну від донорів;
- розкрити особливості імплементації міжнародних угод України у сфері міжнародної технічної допомоги у національне законодавство України.

Об'єктом дослідження є міжнародно-правові відносини, які виникають у зв'язку з наданням та використанням міжнародної технічної допомоги між донорами та країнами-реципієнтами.

Предметом дослідження є міжнародно-правові акти у сфері міжнародної технічної допомоги, міжнародні договори між Україною та донорами, національно-правові акти України у сфері МТД, а також стратегічні документи донорів для України.

Методологічна основа дослідження. Методологічну основу дисертаційної роботи складає система взаємопов'язаних загальнонаукових та спеціальних методів наукового дослідження, застосування яких забезпечує достовірність знання та вирішення поставлених цілей та завдань. У ході виконання дисертаційної роботи використовувався широкий спектр методів дослідження, зокрема методи діалектико-матеріалістичної філософії, формальної логіки, системного, структурного і функціонального аналізу, що застосовувались як загальні методи наукового пізнання явищ об'єктивного світу. Центральне місце в дослідженні зайняли спеціальні юридичні методи: формально-юридичний аналіз і порівняльно-правовий метод. З використанням формально юридичного методу було проаналізовано зміст двосторонніх договорів України і міжнародно-правових актів, а також досліджено особливості їх імплементації у законодавство України. За допомогою порівняльно-правового методу встановлено особливості міжнародно-правового регулювання співробітництва ЄС з країнами-реципієнтами, предметом якого є міжнародна технічна допомога. Історичний метод використаний у аналізі формування правового регулювання міжнародних відносин між країнами з різним рівнем економічного розвитку у сфері надання та використання МТД. На основі методу системного аналізу і методу прогнозування розроблено пропозиції щодо подальшого реформування вітчизняного законодавства у сфері надання та використання МТД.

Наукова новизна одержаних результатів роботи полягає у тому, що вперше у вітчизняній науці проведено комплексне дослідження стану та перспектив розвитку правового регулювання міжнародних відносин між донорами та країнами-реципієнтами у сфері надання та використання

міжнародної технічної допомоги.

У проведеному дослідженні:

вперше у вітчизняній науці міжнародного права:

– досліджено процес правового регулювання надання та використання МТД, що розпочався після Другої світової війни в рамках відбудови нової Європи та співробітництва з країнами постколоніального світу. Встановлено, що провідна роль у цих процесах закріпилась за міжнародними організаціями системи ООН та ОЕСР;

– надано авторське визначення поняття „міжнародна технічна допомога”. Обґрунтовано, що міжнародна технічна допомога — це безповоротна та безоплатна офіційна допомога у розвитку, що надається країні-реципієнту міжнародними організаціями і країнами-донорами в рамках техніко-економічного співробітництва для забезпечення сталого розвитку країни-реципієнта та здійснення позитивних перетворень у міжнародному співтоваристві;

– окреслено принципи правового регулювання надання та використання МТД. Встановлено, що у правовому регулюванні відносин між донорами та країнами-реципієнтами використовуються спеціальні принципи правового регулювання: принцип причетності; принцип гармонізації правил надання та використання МТД; принцип попереднього узгодження залучення МТД; принцип передбачуваності МТД; принцип відповідальності урядів країн-донорів за результати МТД.

– визначено роль та значення міжнародної технічної допомоги у розвитку міжнародної спільноти. Показано, що міжнародна технічна допомога є дієвим міжнародно-правовим інструментом реалізації Концепції сталого розвитку;

– обґрунтовано існування підгалузі „міжнародне право розвитку” у системі міжнародного економічного права, інститутом якого є надання та використання міжнародної технічної допомоги. Інститут МТД як елемент міжнародного права розвитку входить до системи міжнародного економічного права. Встановлено, що міжнародне право розвитку знаходиться у стадії завершення формування як підгалузь міжнародного економічного права та відповідає всім необхідним критеріям для відокремлення у цій якості;

– надано авторську класифікацію міжнародних угод у сфері надання та використання МТД. Виділено рамкові угоди, угоди цільового програмного характеру, індивідуальні та передінвестиційні угоди, угоди про створення та діяльність окремих інституцій на території країни-реципієнта. Показано значення в цій сфері правовідносин рамкових угод, які визначають процедури узгодження програм і проектів МТД та умови їх впровадження;

здобуло подальшого розвитку:

– розуміння того, що на правове регулювання у сфері надання та використання МТД вплинуло „м’яке” право, яке формується в рамках

оперативної та правотворчої діяльності міжнародних організацій, фіксується їхніми актами та відображається у міжнародних договорах, що укладаються між донорами та країнами-реципієнтами;

– дослідження правового регулювання надання МТД Європейським Союзом. Показано, що Інструмент європейської політики сусідства та партнерства поступово замінює механізм надання МТД, що діяв в рамках реалізації програми ТАСІС, та спирається на стратегічні документи ЄС в рамках впровадження Європейської політики сусідства та двосторонні угоди між країною-реципієнтом та ЄС;

– розуміння сталого розвитку як гармонізованого процесу взаємодії між світовими суспільними системами та екологічною системою Землі, що визначає збалансований політичний, економічний та соціальний розвиток кожної країни і міжнародної спільноти в цілому за умови раціонального використання природних ресурсів та забезпечення відновлення й самовідновлення екосистем планети;

– розуміння Концепції сталого розвитку як ідеологічної основи розвитку міжнародної спільноти. Показано, що Концепція сталого розвитку як теоретична розробка перспективного розвитку людства встановлює правила взаємодії між економічною, політичною і соціальною системами суспільства задля досягнення збалансованого розвитку міжнародної спільноти засобами міжнародного права. Встановлено, що ця Концепція поєднала теоретичні проблеми глобального розвитку людства з практичною діяльністю міжнародних організацій у сфері збалансованого розвитку міжнародної спільноти;

удосконалено:

– аналіз імплементації міжнародних угод у сфері міжнародної технічної допомоги у законодавство України та координації процесів залучення, надання та використання міжнародної технічної допомоги. Проаналізовано особливості імплементації міжнародних угод України у сфері МТД та роль органів виконавчої влади України у координації, наданні та використанні міжнародної технічної допомоги. Показано, що нормативний механізм виконання міжнародних угод України має відповідати Паризькій декларації про підвищення ефективності зовнішньої допомоги та складатись із стратегічного планування надходжень МТД, створення спеціальних умов впровадження проектів МТД та координації діяльності між органами виконавчої влади України та компетентними органами донорів.

У зв'язку з чим зроблено пропозиції:

– прийняти Закон України „Про міжнародну технічну допомогу” (проект закону додається);

– внести до Бюджетного кодексу України перелік усіх видів міжнародної технічної допомоги як джерел спеціального фонду Державного бюджету України.

Практичне значення одержаних результатів. Результати

дисертаційного дослідження можуть бути використані у науково-дослідній діяльності для подальшого дослідження проблем правового регулювання міжнародних відносин між країнами з різним рівнем економічного розвитку та у науково-педагогічній діяльності при викладанні курсів міжнародного економічного права та міжнародного публічного права.

Крім того, одержані результати дисертаційного дослідження можуть бути використані у правовому регулюванні договірно-правових відносин між Україною та донорами при узгодженні текстів міжнародних угод у сфері МТД, у законотворчій діяльності при подальшому удосконаленні законодавства щодо залучення, надання та використання міжнародної технічної допомоги, а також у поточній діяльності органів виконавчої влади при здійсненні координації залучення та використання міжнародної технічної допомоги Україні і їх взаємодії з провідними установами донорів. Зокрема, наукові висновки та пропозиції дисертаційного дослідження були розглянуті, взяті до уваги та у подальшому будуть використані Міністерством економіки України (лист Міністерства економіки України №4802-25/3 від 12.01.2011).

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційного дослідження розглядалися на засіданнях кафедри міжнародного права Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі та оприлюднені на таких наукових конференціях: VIII міжнародній науково-практичній конференції „Міжнародна торгівля у контексті європейської інтеграції: проблеми теорії і практики”, (Україна, м. Київ, Українська академія зовнішньої торгівлі, 27 травня 2005 р.) (тези опубліковано); IX міжнародній науково-практичній конференції „Моделі та стратегії євроінтеграції України: економічний та правовий аспекти”, (Україна, м. Київ, Українська академія зовнішньої торгівлі, 30 травня 2006 р.) (тези опубліковано); Міжвідомчій науково-теоретичній конференції „Глобальна модернізація і сталий розвиток”, (Україна, м. Київ, Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, 31 жовтня 2006 р.) (тези опубліковано); X міжнародній науково-практичній конференції „Новітні тенденції і стратегії розвитку міжнародної торгівлі: фінансово-правовий та правовий аспекти” (Україна, м. Київ, Українська академія зовнішньої торгівлі, 30 травня 2007 р.) (тези опубліковано); XI міжнародній науково-практичній конференції (Україна, м. Дніпропетровськ, Дніпропетровський національний університет, 18 –19 травня 2007 р.) (тези опубліковано); XI міжнародній науково-практичній конференції „Моделі забезпечення сталого розвитку світового господарства: економіка, фінанси та право”, (м. Київ, Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі, 30 травня 2008 р.) (тези опубліковано).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження викладено у шести наукових статтях, які було опубліковано у фахових виданнях ВАК України.

Структура дисертації підпорядкована меті та завданням дослідження.

Дисертація складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, які мають 8 підрозділів, висновків і списку використаних джерел та додатку. Повний обсяг дисертації – 222 сторінки, в тому числі список використаних джерел – 29 сторінок (185 найменувань), 4 таблиці, одна схема, один рисунок та один додаток на 7-ми сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовується актуальність теми дисертації, її зв'язок з науковими програмами, планами, визначається мета і завдання, об'єкт і предмет, а також методологія дослідження, розкривається наукова новизна отриманих результатів та їх практичне значення, подаються відомості про апробацію і публікацію основних положень дисертації, її структура та обсяг.

Перший розділ дисертаційної роботи **„Правові основи регулювання міжнародних відносин у сфері міжнародної технічної допомоги”**, що складається з трьох підрозділів, присвячений дослідженню становлення та розвитку правового регулювання надання та використання міжнародної технічної допомоги.

У підрозділі 1.1. *„Розвиток правового регулювання міжнародної технічної допомоги у рамках діяльності міжнародних організацій та співробітництва між країнами”* досліджується еволюція правового регулювання міжнародних відносин у сфері МТД між країнами з різним рівнем економічного розвитку в рамках діяльності міжнародних організацій, зокрема організацій системи ООН та Організації економічного співробітництва та розвитку, а також становлення двосторонніх та багатосторонніх відносин між країнами-донорами та країнами-реципієнтами. Проаналізовано наукові праці та міжнародно-правові акти ООН з питань міжнародного співробітництва у сфері надання та використання МТД з моменту заснування ООН до теперішнього часу. Визначено основні поняття і категорії предмета дослідження, виділено критерії визначення міжнародної допомоги та міжнародної технічної допомоги, надано авторське визначення поняття „міжнародна технічна допомога”.

У підрозділі 1.2. *„Міжнародна технічна допомога як інструмент впровадження Концепції сталого розвитку міжнародної спільноти”* проаналізовано категорії „розвиток”, „сталий розвиток”, „людський розвиток” та досліджено Концепцію сталого розвитку, запропоновану наприкінці 80-х років ХХ століття у доповіді Міжнародної комісії з навколишнього середовища та розвитку ООН „Наше спільне майбутнє”. Обґрунтовано положення про те, що сталий розвиток – це гармонізований процес взаємодії між суспільними системами та екологічною системою Землі, що забезпечує збалансований політичний, економічний та соціальний розвиток кожної країни і міжнародної спільноти в цілому за умови раціонального використання природних ресурсів та забезпечення

відновлення й самовідновлення екосистем планети. Концепція сталого розвитку динамічно поєднує економічний розвиток кожної окремої держави та міжнародної спільноти з наданням рівних можливостей кожному члену суспільства за рахунок підвищення ефективності використання ресурсів та ліквідації залежності країн з низьким економічним розвитком від високорозвинених країн. Підкреслюється, що на усвідомлення загальної Концепції сталого розвитку як ідеологічної основи надання міжнародної допомоги вплинуло співробітництво між країнами та визначення цілей та завдань міжнародної технічної допомоги в останнє десятиліття ХХ століття.

Показано, що Концепція сталого розвитку як теоретична розробка проблем перспективного розвитку людства встановлює правила взаємодії між економічною, політичною і соціальною системами суспільства та екологічною системою Землі задля досягнення збалансованого розвитку міжнародної спільноти на основі існуючого правопорядку та засобами міжнародного права.

У цьому підрозділі на основі аналізу актів міжнародних організацій з питань сталого розвитку, зокрема Декларації про право на розвиток 1986 року, Декларації з охорони навколишнього середовища та розвитку 1992 року, Паризької декларації щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги 2005 року, низки декларацій ООН про глобальний розвиток міжнародної спільноти, Цілей розвитку тисячоліття ООН 2000 року, а також практики надання і використання МТД, обґрунтовано принципи міжнародно-правового регулювання у сфері МТД: принцип причетності; принцип гармонізації правил надання та використання МТД; принцип попереднього узгодження залучення МТД; принцип передбачуваності МТД; принцип відповідальності урядів країн-донорів за результати МТД.

У підрозділі 1.3. дисертаційної роботи *„Міжнародна технічна допомога як інститут підгалузі міжнародного права розвитку галузі міжнародного економічного права”* визначено місце інституту надання та використання МТД у системі міжнародного економічного права. У підрозділі обґрунтовано формування в рамках міжнародного економічного права нової підгалузі — міжнародного права розвитку, — інститутом якої є надання та використання МТД. Показано, що міжнародному праву розвитку притаманні структурні елементи підгалузі міжнародного економічного права: зміст, окремий предмет правового регулювання, методи, принципи, норми (джерела) та суспільна значимість, що відповідає всім необхідним критеріям для відокремлення міжнародного права розвитку у якості підгалузі міжнародного економічного права.

Міжнародне право розвитку являє собою систему міжнародно-правових норм та принципів, яка динамічно розвивається в умовах глобалізації та спрямована на регулювання міждержавних економічних відносин між різними за рівнем розвитку країнами задля забезпечення сталого розвитку кожної окремої країни та міжнародної спільноти загалом.

Автором доведено, що інститут надання та використання МТД міжнародного права розвитку являє собою сукупність міжнародно-правових норм та принципів, що регулюють відносини техніко-економічного співробітництва між донорами та країнами-реципієнтами, предметом яких є надання та використання міжнародної технічної допомоги.

У розділі 2 **„Міжнародно-правове регулювання надання та використання міжнародної технічної допомоги”** досліджуються особливості правового регулювання двосторонніх та багатосторонніх міжнародних відносин у сфері МТД та детально розглядається правове регулювання надання та використання міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу.

У підрозділі 2.1. *„Міжнародно-правове регулювання міжнародної технічної допомоги в рамках діяльності міжнародних організацій”* поглиблено вивчаються акти міжнародних організацій системи ООН, що забезпечують їх діяльність у сфері надання та використання міжнародної технічної допомоги. Автором акцентовано увагу на тому, що у сфері міжнародної технічної допомоги акти міжнародних організацій визначають загальні правила поведінки між учасниками відносин та встановлюють дієві механізми реалізації глобальних та регіональних програм міжнародної технічної допомоги.

Дається аналіз позицій фахівців, які досліджують функціонування міжнародних організацій та особливості застосування резолюцій та рекомендацій міжнародних організацій та конференцій системи ООН. Розглянуто застосування актів міжнародних організацій у сфері надання та використання МТД та визнання їх юридично-зобов'язальної сили. Вказується на те, що в рамках виконання актів міжнародних організацій поступово відпрацьовується їх зміст, проявляються особливості впливу на міжнародні відносини та встановлюються загальноприйнятні процедури їх виконання.

Зроблено висновок, що на формування правового регулювання процесів надання та використання МТД вплинуло „м'яке” право, що діє в рамках правотворчої діяльності міжнародних організацій, фіксується їхніми актами та відображається у міжнародних договорах між донором та країною-реципієнтом і доволі часто є ознакою *opinion juris* при визначенні появи у правовідносинах міжнародного звичаю. Відносини між країнами-реципієнтами і донорами формально конкретизуються через договірну форму та знаходять своє відображення у міжнародно-правових документах міжнародних організацій.

У підрозділі 2.2. другого розділу *„Міжнародна технічна допомога Європейського Союзу та її правове регулювання”* проводиться порівняльний аналіз надання та використання МТД у рамках співробітництва ЄС з країнами Центральної Європи та співробітництва України з ЄС. Висвітлено особливості правового регулювання міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу та досліджено міжнародні угоди між Україною та ЄС у

сфері надання та використання МТД.

Автором встановлено, що Європейський Союз здійснює реформування у сфері надання та використання міжнародної технічної допомоги, враховуючи при цьому положення Паризької декларації щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги. В рамках реалізації Європейської політики сусідства відбувається поступовий перехід до застосування єдиного механізму надання міжнародної допомоги для країн Європейської політики сусідства — Інструменту європейського сусідства і партнерства, затвердженого Регламентом ЄС № №1638/2006 Європейського Парламенту і Ради від 24 жовтня 2006 року. Надання міжнародної технічної допомоги ЄС базується на пріоритетах, визначених Стратегічним документом, розробленим для країни-реципієнта, та Національною індикативною програмою і є допомогою, що надається уряду країни-реципієнта у пріоритетних сферах суспільних відносин, що мають взаємний інтерес для країни-реципієнта та Європейського Союзу. Показано, що двосторонні відносини між Україною та ЄС у цій сфері базуються на Угоді про партнерство та співробітництва між Україною та ЄС та Рамковій угоді між Урядом України і Комісією ЄС від 12 грудня 2006 року. Рамкова угода ЄС визначає правові, адміністративні та технічні засади впровадження в Україні проектів допомоги ЄС та замінює Загальні правила, що застосовуються до Меморандумів про фінансування ЄС між Урядом України та Комісією ЄС від 28 грудня 1994 року, які використовувались при впровадженні програми ТАСІС. Підкреслюється, що Рамкова угода ЄС забезпечує системні зв'язки між Комісією ЄС та Урядом України у сфері надання та використання МТД та регламентує умови реалізації проектів МТД ЄС на території України.

Договірно-правове регулювання міжнародних відносин між донорами та Україною у сфері МТД розглядається у підрозділі 2.3. „*Теоретико-правові засади регулювання надання та використання міжнародної технічної допомоги Україні*”. На основі аналізу міжнародних угод між Україною та донорами надано класифікацію міжнародних угод у сфері МТД. Виділено рамкові угоди, угоди цільового програмного характеру, індивідуальні й передінвестиційні угоди, угоди про створення та діяльність окремих інституцій на території країни-реципієнта. Автором детально розглянуто особливості рамкових угод про техніко-економічне співробітництво, предметом яких є надання та використання МТД. Показано, що проявляється стійка тенденція укладання рамкових угод, які визначають основні умови техніко-економічного співробітництва, встановлюють механізм узгодження і надання МТД та особливості реалізації програм та проектів МТД на території України. Рамкові угоди у сфері правового регулювання МТД мають характер системоутворюючих договорів, які складають правову основу спільної діяльності суб'єктів правовідносин у цій сфері.

У розділі 3 „**Особливості реалізації міжнародних угод України у сфері міжнародної технічної допомоги**” досліджуються особливості

імплементатії міжнародних угод України у сфері надання і використання МТД та законодавство України, що регулює впровадження програм та проектів МТД на території нашої держави та правові питання координації залучення та використання МТД.

У підрозділі 3.1. „*Особливості імплементатії міжнародних угод України у сфері міжнародної технічної допомоги*” розглядаються нормативно-правовий та організаційно-правовий механізми виконання міжнародних угод у сфері МТД, а також особливості правового регулювання реалізації програм та проектів МТД відповідно до законодавства України.

Показано, що організаційно-правовий механізм імплементатії міжнародних угод передбачає регламентацію діяльності органів влади України, що беруть участь у реалізації міжнародних угод у сфері МТД, та здійснюють заходи, спрямовані на виконання міжнародних зобов'язань держави. Цей механізм імплементатії органічно пов'язаний з нормативним механізмом, що включає: стратегічне планування надходження ресурсів міжнародної технічної допомоги на основі національної стратегії розвитку України й стратегії розвитку донорів для України; створення умов реалізації проектів та програм МТД на території України відповідно до положень міжнародних угод між донорами та Україною; розробку нормативного забезпечення виконання міжнародних угод у сфері МТД та координацію діяльності компетентних установ донорів та органів виконавчої влади України.

Особливо важливим для впровадження міжнародних угод у сфері МТД є здійснення ефективної поточної роботи органів виконавчої влади України — Міністерства економіки України, Головного управління державної служби України, Державної митної служби України та Державної податкової служби України, діяльність яких, у свою чергу, координується Кабінетом Міністрів України.

У підрозділі 3.2. „*Правове регулювання координації міжнародної технічної допомоги*” здійснюється аналіз державної політики у сфері надання та використання МТД та особливостям стратегічного планування залучення МТД в економіку України. Визначено, що до завдань державної політики у сфері залучення, надання та використання МТД необхідно віднести:

– прийняття законодавчого акта про основні засади залучення, надання та використання міжнародної технічної допомоги;

– прийняття загальнодержавної стратегії розвитку України, частиною якої має бути стратегія залучення міжнародної технічної допомоги, розроблена з врахуванням вимог Паризької декларації щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги 2005 року та Цілей розвитку тисячоліття ООН 2000 року;

– вдосконалення системи координації МТД та інституційного механізму управління міжнародною допомогою, що включає вдосконалення

моніторингу та оцінки виконання програм та проектів МТД на території України, а також забезпечення державного контролю за використанням матеріальних та фінансових ресурсів МТД.

Встановлено, що подальший розвиток правового регулювання міжнародних відносин у сфері МТД пов'язаний з впровадженням нових правових механізмів залучення та надання МТД та потребує вдосконалення вже існуючих механізмів. Зокрема, актуальним є застосування механізмів національного виконання проектів ООН та бюджетної/секторальної підтримки Світового банку і ЄС, а також активне застосування грантової допомоги, що дозволить підвищити ефективність міжнародної технічної допомоги.

ВИСНОВКИ

У **Висновках** містяться наступні теоретичні і практичні узагальнення результатів проведеного дослідження та нові підходи до вирішення завдань, пов'язаних з міжнародно-правовим регулюванням надання та використання міжнародної технічної допомоги:

1. Процес формування правового регулювання надання та використання МТД активно розпочався після Другої світової війни в рамках міжнародного співробітництва між країнами з різним рівнем економічного, соціального, культурного та політичного розвитку у таких напрямках:

– як правове регулювання оперативної діяльності міжнародних організацій у сфері співробітництва з країнами, що розвиваються;

– як правове регулювання співробітництва в рамках відбудови нової Європи та двостороннього і багатостороннього співробітництва з країнами, що отримали незалежність у постколоніальному світі. При цьому провідна роль у правовому регулюванні міжнародних відносин у сфері міжнародної технічної допомоги залишилась за міжнародними організаціями системи ООН та ОЕСР.

2. Міжнародна технічна допомога — це безповоротна та безоплатна офіційна допомога у розвитку, що надається країні-реципієнту міжнародними організаціями і країнами-донорами в рамках техніко-економічного співробітництва для забезпечення сталого розвитку країни-реципієнта та здійснення позитивних перетворень у міжнародному співтоваристві.

3. Міжнародна технічна допомога є дієвим інструментом реалізації Концепції сталого розвитку міжнародної спільноти. Сталий розвиток — це гармонізований процес взаємодії між світовими суспільними системами та екологічною системою Землі, що визначає збалансований політичний, економічний та соціальний розвиток кожної країни і міжнародної спільноти в цілому за умови раціонального використання природних ресурсів та забезпечення відновлення й самовідновлення екосистем планети.

Концепція сталого розвитку є ідеологічною основою розвитку міжнародної спільноти, що поєднала теоретичні проблеми глобального розвитку людства, такі як право людини на розвиток, сталий розвиток та забезпечення екологічної безпеки, з практичною діяльністю міжнародних організацій у сфері гармонійного розвитку міжнародної спільноти на основі міжнародного права.

Як теоретична розробка перспективного розвитку людства Концепція сталого розвитку встановлює правила взаємодії між економічною, політичною і соціальною системами суспільства задля досягнення збалансованого розвитку міжнародної спільноти засобами міжнародного права на основі існуючого правопорядку.

Правовою основою регулювання міжнародних відносин у сфері надання МТД є багатосторонні та двосторонні міжнародні угоди між донорами та країнами-реципієнтами, а також акти міжнародних організацій, зокрема, Декларація про право на розвиток 1986 року, Декларація з охорони навколишнього середовища та розвитку 1992 року, Доповідь Міжнародної комісії з навколишнього середовища та розвитку ООН „Наше спільне майбутнє” 1987 року, Декларація тисячоліття ООН 2000 року, Паризька декларація про підвищення ефективності зовнішньої допомоги 2005 року тощо.

4. На основі аналізу актів міжнародних організацій з питань сталого розвитку, а також практики надання і використання МТД можна виділити наступні п'ять принципів, які визначають міжнародно-правове регулювання надання та використання МТД:

- принцип причетності, що означає спрямування МТД на підтримку сталого розвитку країни-реципієнта на основі національної стратегії її розвитку;

- принцип гармонізації правил надання та використання МТД між донорами та країною-реципієнтом;

- принцип попереднього узгодження залучення МТД між донором та країною-реципієнтом;

- принцип передбачуваності МТД, що означає довгостроковий характер допомоги, яка не залежить від політичних та економічних обставин її надання;

- принцип відповідальності урядів країн-донорів як перед своїми країнами, так і перед країнами-реципієнтами за результати отриманої МТД.

5. У системі міжнародного економічного права відбувається формування нової підгалузі — „міжнародне право розвитку”, — інститутом якої є надання та використання міжнародної технічної допомоги. Міжнародне право розвитку являє собою систему міжнародно-правових норм та принципів, яка динамічно розвивається в умовах глобалізації, та спрямована на регулювання міждержавних економічних відносин між різними за рівнем розвитку країнами задля забезпечення сталого розвитку

кожної окремої країни та міжнародної спільноти загалом.

Інститут надання та використання міжнародної технічної допомоги міжнародного права розвитку являє собою сукупність міжнародно-правових норм та принципів, що регулюють відносини техніко-економічного співробітництва між донорами та країнами-реципієнтами, предметом яких є надання та використання міжнародної технічної допомоги.

6. На формування правового регулювання процесів надання та використання МТД вплинуло „м'яке” право, що діє в рамках правотворчої діяльності міжнародних організацій, фіксується їхніми актами та відображається у міжнародних договорах між донором та країною-реципієнтом і доволі часто є ознакою *opinion juris* при визначенні появи у правовідносинах міжнародного звичаю. У сфері надання та використання МТД акти міжнародних організацій встановлюють принципи правового регулювання, загальні правила поведінки та визначають дієві механізми реалізації глобальних та регіональних програм міжнародної технічної допомоги. Відносини між країнами-реципієнтами і донорами формально конкретизуються через договірну форму та знаходять своє відображення у міжнародно-правових документах міжнародних організацій.

7. Серед міжнародних угод, предметом яких є надання Україні міжнародної технічної допомоги, слід виділити наступні групи угод:

- рамкові угоди між донором та країною-реципієнтом, що мають загальний характер і дія яких розповсюджується на всі програми та проекти міжнародної технічної допомоги;
- угоди цільового програмного характеру, у яких визначаються галузі господарства країни-реципієнта, що потребують залучення міжнародної технічної допомоги;
- угоди, які передбачають виконання попередньо узгоджених індивідуальних проектів МТД або передінвестиційних проектів міжнародної організації;
- угоди, спрямовані на створення та діяльність окремих інституцій, фондів або неурядових організацій на території країни-реципієнта.

Серед цих угод, у свою чергу, проявляється стійка тенденція укладання рамкових угод, які визначають базові умови техніко-економічного співробітництва, встановлюють механізм узгодження та надання МТД та особливості реалізації програм та проектів МТД на території України. Зазначені рамкові угоди мають характер системоутворюючих договорів, які складають правову основу спільної діяльності суб'єктів міжнародних відносин у сфері МТД. Одночасно вони визначають процедури, що забезпечують прийняття окремих міжнародно-правових документів, в яких фіксується результат узгодження між сторонами напрямів співробітництва та перелік програм/проектів МТД, які передбачається здійснити у певний проміжок часу.

Застосування рамкових угод обумовлено складністю об'єкта правового

регулювання та необхідністю комплексного підходу до правового регулювання спільної діяльності між донором та урядом країни-реципієнта, що дозволяє досягти оптимального балансу інтересів між сторонами такої угоди та забезпечує ефективне співробітництво між ними.

8. У рамках реалізації Європейської політики сусідства Європейський Союз здійснює реформування правовідносин у сфері надання та використання міжнародної технічної допомоги, враховуючи при цьому положення Паризької декларації щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги 2005 року. Відбувається поступовий перехід до застосування єдиного механізму надання міжнародної допомоги для країн Європейської політики сусідства — Інструменту європейського сусідства та партнерства, який замінює механізм надання міжнародної технічної допомоги програми ТАСІС. Надання міжнародної технічної допомоги ЄС для країни-реципієнта базується на пріоритетах, визначених Стратегічним документом, розробленим для країни-реципієнта, та Національною індикативною програмою і є допомогою, що надається уряду країни-реципієнта при здійсненні національної політики розвитку пріоритетних секторів економіки, що мають взаємний інтерес для країни-реципієнта і Європейського Союзу. Регулювання відносин між ЄС та Україною на двосторонній основі базується на Угоді про партнерство та співробітництво між ЄС та Україною 1998 року та Рамковій угоді між Урядом України і Комісією Європейських Співтовариств 2006 року, яка визначає основні умови впровадження програм та проектів міжнародної технічної допомоги ЄС на території України.

9. Правовою основою реформування міжнародних відносин між донорами та Україною є Паризька декларація щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги, яка встановлює систему взаємодії між учасниками надання та використання МТД на всіх етапах впровадження програм та проектів МТД. Паризька декларація щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги передбачає формування такої моделі координації МТД, яка відповідає принципам стратегії розвитку держави в цілому; визначає чіткі стратегічні пріоритети залучення міжнародної технічної допомоги та узгоджує їх з національними інтересами й інтересами міжнародної спільноти; спирається на національну систему державного фінансового управління, забезпечуючи системний підхід до виконання програм і проектів МТД.

10. Нормативно-правовий механізм виконання міжнародних угод України у сфері МТД, що відповідає положенням Паризької декларації щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги, має складатись із:

- стратегічного планування надходження МТД, що базується на національній стратегії розвитку України та враховує стратегії розвитку донорів для України;
- забезпечення спеціальних умов реалізації проектів та програм МТД на території України відповідно до положень міжнародних угод між донорами та Україною;

– нормативного забезпечення виконання міжнародних угод у сфері МТД та координації діяльності між компетентними установами донорів та органами виконавчої влади України.

11. Організаційно-правовий механізм імплементації міжнародних угод між донорами та Україною являє собою регламентацію діяльності установ у сфері надання та використання МТД та здійснення заходів, спрямованих на виконання міжнародних зобов'язань України відповідно до норм національного законодавства. Цей правовий механізм імплементації тісно пов'язаний із здійсненням ефективної поточної діяльності центральних органів виконавчої влади України, що забезпечують виконання міжнародних зобов'язань та координацію залучення та використання МТД, зокрема діяльності Міністерства економіки України, Головного департаменту державної служби України, Державної митної служби України та Державної податкової служби України, діяльність яких, у свою чергу, координується Кабінетом Міністрів України.

12. Правове регулювання цієї сфери правовідносин на рівні національного законодавства України має ряд суттєвих недоліків. Незважаючи на створення системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, нагальною є потреба у прийнятті Закону України „Про міжнародну технічну допомогу”. Водночас для врахування у державному бюджеті України ресурсів міжнародної технічної економіки необхідно внести зміни до Бюджетного кодексу України, зокрема, визначати всі форми МТД у якості джерел спеціального фонду Державного бюджету.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Основні положення дисертації було викладено у таких роботах:

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Братко І. В. Договірно-правове регулювання техніко-економічного співробітництва між країнами-донорами, міжнародними організаціями та Україною [Текст] / І. В. Братко // Зовнішня торгівля: право та економіка. – К. : УАЗТ, 2005 р. – №2-3. – С. 57-61.

2. Братко І. В. Міжнародно-правові механізми техніко-економічного співробітництва між Європейським союзом та Україною у сфері надання міжнародної технічної допомоги [Текст] / І. В. Братко // Зовнішня торгівля: право та економіка. – К. : УАЗТ, 2006 р. – №5(28). – С. 52-57.

3. Братко І. В. Вплив „м'якого права” на розвиток і основні засади техніко-економічного співробітництва [Текст] / І. В. Братко // Зовнішня торгівля: право та економіка. – К. : УАЗТ, 2006 р. – №2(25). – С. 70-74.

4. Братко І. В. Принципи надання та використання міжнародної допомоги і перспективи розвитку міжнародних відносин у рамках співробітництва між донорами та країнами-реципієнтами [Текст] / І. В.

Братко // Зовнішня торгівля: право та економіка. – К. : УАЗТ, 2007 р. – №3(32). – С. 82-87.

5. Братко І. В. Міжнародне право розвитку в системі міжнародного економічного права [Текст] / І. В. Братко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – К. : УДУФМТ, 2009 р. – №3(44). – С. 40-45.

6. Братко І. В. Діяльність міжнародних організацій у сфері міжнародно-правового регулювання надання та використання міжнародної технічної допомоги / І. В. Братко // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – К. : УДУФМТ, 2009 р. – №5(46). – С. 106-112.

Тези доповідей:

1. Братко І. В. Міжнародно-правові засади техніко-економічного співробітництва [Текст] / І. В. Братко // VIII міжнародна науково-практична конференція „Міжнародна торгівля у контексті європейської інтеграції: проблеми теорії і практики”, 27 травня 2005 р. – С. 64-68.

2. Братко І. В. Державна політика України у сфері міжнародного техніко-економічного співробітництва між нашою країною та донорами (країнами й міжнародними організаціями) [Текст] / І. В. Братко // IX міжнародна науково-практична конференція „Моделі та стратегії євроінтеграції України: економічний та правовий аспекти”, 30 травня 2006 р. – С. 141-143.

3. Братко І. В. Проблеми глобалізації та міжнародне техніко-економічне співробітництво [Текст] / І. В. Братко // Глобальна модернізація і сталий розвиток: матеріали Міжвідомчої науково-теоретичної конференції ; [відп. ред. О. Г. Білорус]. – К. : НАН України, Ін-т світової економіки і міжнародних відносин, 29 листопада 2006 р. – С. 240-247.

4. Братко І. В. Паризька декларація щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги [Текст] / І. В. Братко // X міжнародна науково-практична конференція „Новітні тенденції і стратегії розвитку міжнародної торгівлі: фінансово-правовий та правовий аспекти” : Збір. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 30 травня 2007 р. – К. : УАЗТ, 2007 р. – С. 72-73.

5. Братко І. В. Проблеми фінансування проектів міжнародної технічної допомоги в рамках виконання міжнародних угод про техніко-економічне співробітництво [Текст] / І. В. Братко // XI міжнародна науково-практична конференція, 18–19 травня 2007 року. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський національний університет, 2007 р. – С. 11-12.

6. Братко І. В. Стратегія залучення міжнародної допомоги на 2008-2011 роки [Текст] / І. В. Братко // XI міжнародна науково-практична конференція „Моделі забезпечення сталого розвитку світового господарства: економіка, фінанси та право” : Збір. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 30 травня 2008 р. – К. : УДУФМТ, 2008 р. – С. 351-352.

АНОТАЦІЯ

Братко І. В. Правове регулювання міжнародної технічної допомоги: стан, тенденції та перспективи розвитку. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.11 — міжнародне право. — Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, 2011.

У дисертації досліджуються актуальні теоретичні та практичні проблеми правового регулювання надання та використання міжнародної технічної допомоги на основі аналізу широкого кола міжнародно-правових документів, вивчення розвитку міжнародних правовідносин між донорами та країнами-реципієнтами, розглянуто теоретико-методологічні особливості норм міжнародного права у сфері надання та використання міжнародної технічної допомоги, здійснено аналіз теоретичних та практичних питань, пов'язаних з імплементацією міжнародних угод у сфері МТД у законодавство України.

Автором досліджено особливості договірно-правового регулювання надання та використання міжнародної технічної допомоги Україні. У цьому контексті розглянуто рамкові угоди, які визначають основні умови техніко-економічного співробітництва, механізми узгодження та надання міжнародної технічної допомоги та особливості реалізації програм та проектів МТД на території України. Визначено принципи правового регулювання відносин між донорами та країнами-реципієнтами у цій сфері.

Окремі розділи роботи присвячено особливостям імплементації міжнародних угод у сфері МТД та правовому регулюванню міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу. Виявляються прогалини у законодавстві України з питань надання та використання міжнародної технічної допомоги та пропонуються шляхи їх усунення.

Ключові слова: міжнародне право, міжнародна технічна допомога, міжнародна угода, донор, країна-реципієнт, м'яке право, сталий розвиток, міжнародне право розвитку, міжнародна організація.

АННОТАЦИЯ

Братко И. В. Правовое регулирование международной технической помощи: состояние, тенденции и перспективы развития. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.11 — международное право. — Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, 2011.

В диссертации исследуются актуальные теоретические и практические проблемы правового регулирования предоставления и использования международной технической помощи на основе анализа широкого круга

международно-правовых документов, а также развитие международных правоотношений между донорами (международными организациями и экономически развитыми странами) и странами-реципиентами. Рассмотрены теоретико-методологические особенности норм международного права в сфере предоставления и использования международной технической помощи; проведен анализ теоретических и практических вопросов, связанных с имплементацией международных соглашений в сфере международной технической помощи в законодательство Украины.

В диссертационной работе анализируются процессы становления и развития международно-правового регулирования института предоставления и использования международной технической помощи, которые осуществляются в рамках технико-экономического сотрудничества между разными по уровню экономического развития странами, а также роль международных организаций в этих процессах. Обосновано формирование международного права развития как подотрасли международного экономического права.

Особое внимание уделяется исследованию устойчивого развития и Концепции устойчивого развития как идеологической основы предоставления международной технической помощи странам-реципиентам.

Исследуются особенности договорно-правового регулирования предоставления и использования международной технической помощи на основе анализа ряда двусторонних соглашений между Украиной и донорами. Представлена классификация международных соглашений и анализируются особенности рамочных соглашений, которые являются правовой основой совместной деятельности

На основе анализа актов международных организаций определены принципы международно-правового регулирования отношений между донорами и странами-реципиентами.

Рассмотрены особенности правового регулирования международной технической помощи Европейского Союза. Установлено, что в рамках реализации Европейской политики соседства осуществляет реформирование правового регулирования процессами предоставления помощи странам, задействованным в реализации этой политики. Европейский Союз внедряет единый механизм взаимодействия со странами-партнерами – Инструмент европейской политики соседства и партнерства. Отношения на двусторонней основе между Украиной и ЕС в сфере международной технической помощи регулируются Договором о партнерстве и сотрудничестве между Украиной и ЕС и Рамочным соглашением между Правительством Украины и Европейской Комиссией.

Отдельное внимание уделяется анализу недостатков законодательства Украины в правовом регулировании реализации программ/проектов международной технической помощи, и рассматриваются пути их устранения. Предлагается принять Закон Украины „О международной

технической помощи” и внести изменения в Бюджетный кодекс Украины в части определения видов международной технической помощи как источников специального фонда Государственного бюджета Украины.

Ключевые слова: международное право, международная техническая помощь, международное соглашение, донор, страна-реципиент, международная организация, мягкое право, устойчивое развитие, международное право развития.

ANNOTATION

Bratko I. V. Legal Regulation of International Technical Assistance: State, Tendency and Prospects of Development. – Manuscript.

Dissertation for obtaining a scientific degree of the Candidate of Law Sciences under specialty 12.00.11 – International Law. – Kyiv National Taras Shevchenko University, Kyiv, 2011.

The thesis presents an unique research of actual and practical problems of legal regulation of providing and use of international technical assistance taking into account analysis of wide range of international legal documents, studies the development of international legal relations between donor and recipient state, covers theoretical and methodological distinctive features of regulations of international law in the sphere of providing and use of international technical assistance, analyses theoretical and practical issues related to implementation of international agreements in the sphere of international technical assistance in legislation of Ukraine.

The author defines distinctive features of contractual regulations of providing and use of international technical assistance that is gained by Ukraine. In this context concluding the specific treaties is important. They define the main terms of technical and economic cooperation, mechanism of coordinating and providing the international technical assistance and peculiarities of programmes or projects realization within the territory of Ukraine. The author finds the principles of international legal regulations of relations between donors and recipient states in that sphere.

Some chapters of the research define the distinctive features of implementation of international agreements in the sphere of international technical assistance and legal regulation of providing and use of international technical assistance of European Union. The research shows that some gaps can be found in the legislation of Ukraine on issues of providing and use of international technical assistance and offers the ways of their completion.

Keywords: international law, international technical assistance, international agreement, donor, recipient state, international organization, sustainable development, international law of development.